

MANEVİ DANIŞMANLIKTA BİBLİYOTERAPİ TEKNİĞİ ve UYGULANMASI

Dr. Fatıma Zeynep Belen

Ankara 2022

Manevi Danışmanlıkta Bibliyoterapi Tekniğı ve Uygulanması

Yazar

Dr. Fatıma Zeynep Belen

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Öznur Özdoğan

ISBN: 978-625-7305-84-6

1. Baskı

Otorite Yay., 2015 / Ankara

2. Baskı

Ekim, 2022 / Ankara

Yayın Sertifika No

46683

Matbaa Sertifika No

46682

Grafiker®

Yayınları

Yayın No: 448

Web: grafikeryayin.com

Kapak ve Sayfa Tasarımı

Baskı ve Cilt

Grafiker®

Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık

Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

Oğuzlar Mahallesi

1396. Cadde No: 6/A

06520 Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx

Faks : 0 312. 284 37 27

E-mail : grafiker@grafiker.com.tr

Web : grafiker.com.tr

Kitabın hukuksal ve bilimsel sorumluluğı yazarına aittir.

Dr. Öğretim Üyesi Fatıma Zeynep BELEN

Amasya Merzifon’da doğdu. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’nden mezun oldu. İstanbul Kartal Mehmet Akif Ersoy İmam Hatip Lisesi’nde Meslek Dersleri Öğretmeni olarak çalışma hayatına başladı. Daha sonra kurumlar arası geçişle, Kırıkkale İl Müftülüğü’nde Din Hizmetleri Uzmanı olarak görev yaptı. Bu süreçte, 2010 yılında Din Psikolojisi Ana Bilim Dalı’nda *"Aile İçi İletişime Manevi Psko-Sosyal Yaklaşım"* isimli tezi ile yüksek lisansını tamamladı. 2014 yılında *"Manevi Danışmanlıkta Bibliyoterapi Tekniği ve Uygulanması"* tezi ile doktora unvanı aldı. Aynı yıl Diyanet İşleri Başkanlığı’nın vaizlik sınavını kazanarak Kırıkkale İl Müftülüğü’nde Vaiz olarak çalışmalarına devam etti. 2009-2015 yılları arasında Kırıkkale İl Müftülüğü’nde Aile ve Dini Rehberlik Bürosu Koordinatörü olarak görev yaptı. Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü’ne bağlı yetiştirme yurdu, çocuk evleri, kadın konuk evi, bakım ve rehabilitasyon merkezi gibi kurumlarda dini/manevi danışman olarak çalıştı. 2012 ve 2015 yıllarında Ulusal Ajans tarafından desteklenen mesleki eğitim ve yetişkin eğitim alanlarında dezavantajlı gruplar ile ilgili projeler yürüttü. Bu kapsamda İngiltere ve İspanya’da proje hareketliliğine katılarak araştırmalar yaptı. 2015 yılı Haziran ayında Kırıkkale Üniversitesi İslâmi İlimler Fakültesi Din Bilimleri (Din Psikolojisi) Ana Bilim Dalı’nda Yardımcı Doçent Doktor olarak göreve başladı. 2018 *"Helal Gıdada Ar-Ge Çalışmalarındaki Yeni Yaklaşımlar: Türkiye ve Malezya Örneği"* projesi ile Malezya’da proje konusu ile ilgili araştırmalar yaptı. İç İşleri Bakanlığı tarafından desteklenen şehit ve gazi yakınları ile ilgili projede görev aldı. Halen Kırıkkale Üniversitesi İslâmi İlimler Fakültesi’nde Dr. Öğretim Üyesi olarak, bu görevine devam etmektedir.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	13
KISALTMALAR.....	17

GİRİŞ

1. Araştırmanın Problemi.....	20
2. Araştırmanın Amacı.....	22
3. Araştırmanın Önemi.....	22
4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	24
5. Araştırmanın Temel Terim ve Kavramları.....	24
5.1. Psikolojik Danışma.....	24
5.1.1. Rehberlik.....	25
5.1.2. Psikoterapi.....	27
5.2. Psikolojik Danışma ve Maneviyat.....	27
5.3. Dini Danışma ve Rehberlik.....	29
5.4. Bibliyoterapi.....	33

BİRİNCİ BÖLÜM BİBLİYOTERAPİ

1.1. Bibliyoterapi.....	35
1.1.1. Bibliyoterapinin Tarihi Arka Planı.....	35
1.1.2. Bibliyoterapi Çeşitleri.....	38
1.1.2.1. Klinik ve Gelişimsel Bibliyoterapi.....	38
1.1.2.2. Reaktif ve İnteraktif Bibliyoterapi.....	39
1.1.2.3. Bibliyorehberlik (Biblioguidence) ve Bibliyodanışmanlık (Bibliocounseling).....	40
1.1.2.4. Bilişsel (Cognitive) ve Duyuşsal (Affective) Bibliyoterapi.....	41
1.1.3. Bibliyoterapi Uygulayacak Kişilerin Özellikleri.....	42
1.1.4. Bibliyoterapinin Uygulanması.....	43

1.1.5. Bibliyoterapinin Faydaları ve Sınırlılıkları	44
1.1.6. Yurt Dışında Yapılan Bibliyoterapi Araştırmaları	45
1.1.7. Ülkemizde Yapılan Bibliyoterapi Araştırmaları	49
1.2. Bibliyoterapinin Psikolojik Danışma ve Psikoterapi Kuramlarıyla İlişkisi	55
1.2.1. Pozitif Psikoterapi Kuramı	55
1.2.1.1. Terapi Sürecinde Hikâyeler, Meseller ve Atasözlerinin Kullanımı	56
1.2.1.2. Hikâyelerin İşlevleri	57
1.2.1.3. Pozitif Psikoterapinin Üç Boyutu	59
1.2.1.4. Denge Modeli	64
1.2.2. Logoterapi	65
1.2.3. Akılcı Duygusal Davranış Terapisi	68
1.2.4. Gerçeklik Terapisi	69
1.2.5. Bilişsel Terapi	70

İKİNCİ BÖLÜM

KÜLTÜRÜMÜZDE BİBLİYOTERAPİ

2.1. İlahi Kitaplar Yoluyla Bibliyoterapi	73
2.1.1. Kitap Kavramı	73
2.1.2. İlahi Kitaplar	74
2.2. İlahi Kitaplar ile İlgili Kur'anî Kavramlar	75
2.3. İlahi Kitapları Niteleyen Bazı Kavramların Semantik İncelenmesi	81
2.3.1. Hüda	81
2.3.2. Ruh	83
2.3.3. Furkan	84
2.3.4. Şifa	85
2.3.5. Besair	86
2.4. Kur'an-ı Kerim	87
2.4.1 Kur'an-ı Kerim'in İlk Emri: Oku	88
2.4.2. Kıssa	92
2.4.3. Mesel ve Darb-ı Mesel	96
2.5. Dini-Manevi Danışman Olarak Peygamberimiz ve Hadislerin Bibliyoterapide Kullanımı	99

2.5.1. Dini-Manevi Danışman Olarak Hz. Peygamber (s.a.v).....	99
2.5.2. Rol Model Olarak Hz. Peygamber (s.a.v).....	100
2.5.3. Bibliyoterapi Oturumlarında Hadislerin Kullanımı.....	101
2.5.3.1.Meseller.....	102
2.5.3.2.Tasvir.....	103
2.5.3.3.Kıssalar.....	106
2.6. Kültürümüzde Okuma ve Okumanın Toplum Hayatına Yansımaları.....	106
2.6.1. Dil, Kültür ve Edebiyat.....	107
2.6.2. Türk-İslam Kültüründe Okuma ve Okumanın Toplum Hayatına Yansımaları.....	108
2.7. Bibliyoterapi Uygulamalarında Kullanılabilecek Diğer Dini- Kültürel Metinler.....	114
2.7.1. Kindi'nin Üzüntü Risalesi.....	114
2.7.2. Mevlana'nın Eserleri.....	117
2.7.3. Yunus Emre'nin Eserleri.....	118
2.7.4. Nasrettin Hoca Fıkraları.....	119
2.7.5. Erzurumlu İbrahim Hakkı'nın Tefviznamesi.....	120
2.7.6. Bostan ve Gülistan.....	126
2.7.7. Kelile ve Dimne.....	128

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM YÖNTEM

3.1. Araştırma Deseni.....	131
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu.....	132
3.2.1. Çalışma Grubunun Özellikleri.....	133
3.2.1.1. Çalışma Grubunun Yaşı.....	133
3.2.1.2. Çalışma Grubunun Doğum Yeri.....	135
3.2.1.3. Çalışma Grubunun Kaç Yıldır Ankara'da İkamet Ettiği.....	136
3.2.1.4. Çalışma Grubunun Medeni Durumu.....	136
3.2.1.5. Çalışma Grubunun Meslek ve Eğitim Durumu.....	137
3.2.1.6. Çalışma Grubunun Okuma Alışkanlığı.....	140
3.2.1.7. Çalışma Grubunun Kitap Okuma Sıklığı.....	141
3.3. Manevi Metinlerle Yapılandırılmış Bibliyoterapi Programı.....	143
3.4. Araştırmanın Veri Toplama Araçları.....	146

3.4.1. Kişisel Bilgi Formu.....	146
3.4.2. Algılanan Stres Ölçeği.....	146
3.4.3. Dini Başa Çıkma Ölçeği.....	146
3.4.4. Allah Tasavvuru Ölçeği.....	148
3.5. Verilerin Analizi.....	149

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1. Manevi Metinlerle Yapılandırılmış Bibliyoterapi Uygulanan Bireylerin Bu Uygulamaya Katılmayan Bireylere Göre Algılanan Stres Düzeylerinin İncelenmesi.....	154
4.1.1. ASÖ’de Ön Testin Karşılaştırılması.....	154
4.1.2. ASÖ’de Son Testin Karşılaştırılması.....	154
4.1.3. Deney Grubunda Bibliyoterapi Uygulamasının ASÖ Ön Test ve Son Test Puanları Arasındaki Etkililiği.....	157
4.1.4. Kontrol Grubunun ASÖ Ön Test ve Son Test Puanları Arasındaki Etkileşimi.....	157
4.2. Manevi Metinlerle Yapılandırılmış Bibliyoterapi Uygulanan Bireylerin Bu Uygulamaya Katılmayan Bireylere Göre Dini Başa Çıkma Düzeylerinin İncelenmesi.....	158
4.2.1. DBÇÖ’de Ön Testin Karşılaştırılması.....	158
4.2.2. DBÇÖ’nde Son Testin Karşılaştırılması.....	159
4.2.3. Deney Grubunda Bibliyoterapinin Etkililiği.....	162
4.2.4. Kontrol Grubunun DBÇÖ Ön Test ve Son Test Puanları Arasındaki Etkileşimi.....	163
4.3. Manevi Metinlerle Yapılandırılmış Bibliyoterapi Uygulanan Bireylerin Bu Uygulamaya Katılmayan Bireylere Göre Allah Tasavvur Düzeylerinin İncelenmesi.....	163
4.3.1. ATÖ Ön Testin Karşılaştırılması.....	163
4.3.2. ATÖ Son Testin Karşılaştırılması.....	165
4.3.3. Deney grubunda Bibliyoterapinin Etkililiği.....	168
4.3.4. Kontrol Grubunun ATÖ Ön Test ve Son Test Puanları Arasındaki Etkileşimi.....	170
4.4. Allah Tasavvuru ve Dini Başa Çıkma Ölçekleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	170

4.5. Allah Tasavvuru ile Algılanan Stres Ölçekleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	172
4.6. Dini Başa Çıkma ile Algılanan Stres Ölçekleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	173

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA

5.1. Algılanan Stres Düzeyine Dair Tartışma.....	175
5.2. Dini Başa Çıkma Düzeyine Dair Tartışma.....	176
5.3. Allah Tasavvuru Düzeyine Dair Tartışma.....	178
5.4. Ölçekler Arası Korelasyon İlişkilerine Dair Tartışma.....	181
5.5. Manevi Metinlerle Yapılandırılmış Bibliyoterapi ve Tema Odaklı Grup Toplantılarının Araştırma Bulguları Üzerindeki Etkilerinin Tartışılması.....	183

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	189
-------------------------------	------------

EKLER.....	195
-------------------	------------

EK- 1 MANEVİ METİNLERLE YAPILANDIRILMIŞ BİBLİYOTERAPİ OTURUMLARI.....	195
EK 2 ARAŞTIRMA İZİN YAZISI.....	283
EK 3 KİŞİSEL BİLGİ FORMU.....	284
EK 4 ALGILANAN STRES ÖLÇEĞİ.....	286
EK 5 DİNİ BAŞA ÇIKMA ÖLÇEĞİ.....	288
EK 6 ALLAH TASAVVURU ÖLÇEĞİ.....	290

KAYNAKLAR.....	293
-----------------------	------------

Şekiller Listesi

Şekil 1. Rehberlik Çeşitleri.....	26
Şekil 2. Psikoterapist ve Psikolojik Danışmanların Çalışma Süreci.....	27
Şekil 3. Manevi Bakım (Spritual Care) Kavramsal Çerçeve.....	32
Şekil 4. Gerçek Yetenekler.....	61
Şekil 5. Farklılaşma Analizi Kısa Form.....	63

Şekil 6. Denge Modeli.....	65
Şekil 7. Kur'an-ı Kerim'de Tevrat ve İncil İçin Kullanılan Kavramlar.....	76
Şekil 8. Ayetlerle Kur'an-ı Kerim 5N+1K.....	79
Şekil 9. Ayetlerde “Tevrat İncil ve Kur'an-ı Kerim” İçin Ortak Kullanılan Kavramlar.....	80
Şekil 10. Halk Edebiyatı Eserleri.....	113
Şekil 11. Bibliyoterapi Oturum Planı.....	144

Tablolar Listesi

Tablo 1. Araştırmanın Deseni (2x2'lik Karışık Desen).....	132
Tablo 2. Çalışma Grubunun Yaşı.....	134
Tablo 3. Çalışma Grubunun Doğum Yeri.....	135
Tablo 4. Çalışma Grubunun Kaç Yıldır Ankara'da İkamet Ettiği.....	136
Tablo 5. Çalışma Grubunun Medeni Durumu.....	136
Tablo 6. Çalışma Grubunun Meslek ve Eğitim Durumu.....	138
Tablo 7. Çalışma Grubunun Okuma Alışkanlığını İçeren Tablo.....	140
Tablo 8. Çalışma Grubunun Kitap Okuma Sıklığı.....	141
Tablo 9. Kolmogorov-Smirnov Testi.....	149
Tablo 10. Kolmogorov-Smirnov Testi.....	150
Tablo 11. Kolmogorov-Smirnov Testi.....	152
Tablo 12. ASÖ'de Ön Testin Karşılaştırılması Grup İstatistikleri.....	154
Tablo 13. ASÖ'de Son Testin Karşılaştırılması Grup İstatistikleri.....	154
Tablo 14. ASÖ'nin Deney /Kontrol Grubunun Öntest ve Sontest Puanları.....	156
Tablo 15. Deney Grubunda Bibliyoterapi Uygulamasının ASÖ Ön Test ve Son Test Puanları Arasındaki Etkililiği Grup İstatistikleri.....	157
Tablo 16. Kontrol Grubunun ASÖ Ön Test ve Son Test Puanları Arasındaki Etkileşimi Grup İstatistikleri.....	157
Tablo 17. DBÇÖ'de Ön Testin Karşılaştırılması Grup İstatistikleri.....	158
Tablo 18. DBÇÖ'de Son Testin Karşılaştırılması Grup İstatistikleri.....	159
Tablo 19. Deney Grubunun Olumlu/Olumsuz DBÇÖ'nin Ön Test ve Son Test Puanları.....	160
Tablo 20. Kontrol Grubu Olumlu/Olumsuz DBÇÖ Ön Test ve Son Test Puan.....	161

Tablo 21. Deney Grubunda Bibliyoterapinin Etkililiği	
Grup İstatistikleri.....	162
Tablo 22. Kontrol Grubunun DBÇÖ Ön Test Son Test Puanları	
Arasındaki Etkileşimi Grup İstatistikleri.....	163
Tablo 23. ATÖ Ön Testin Karşılaştırılması Grup İstatistikleri.....	164
Tablo 24. ATÖ Son Testin Karşılaştırılması Grup İstatistikleri.....	165
Tablo 25. Olumlu/Olumsuz ATÖ'nin Deney Grubunun	
Ön Test ve Son Test Puanları.....	166
Tablo 26. Olumlu/ Olumsuz ATÖ'nin Kontrol Grubunun	
Ön Test ve Son Test Puanları.....	167
Tablo 27. Deney Grubunda Bibliyoterapinin Etkililiği	
Grup İstatistikleri.....	168
Tablo 28. Deney Grubu Olumsuz ve Toplam ATÖ	
Ön Test ve Son Test Grup İstatistikleri.....	169
Tablo 29. Kontrol Grubunun ATÖ Ön Test ve Son Test Puanları	
Arasındaki Etkileşimi Grup İstatistikleri.....	170
Tablo 30. Olumlu ATÖ ile Olumlu DBÖ Korelasyon Analizi.....	171
Tablo 31. Olumlu AT İle ASÖ Korelasyon Analizi.....	172
Tablo 32. Olumsuz ATÖ ve ASÖ Korelasyon Analizi.....	173
Tablo 33. Olumlu DBÇÖ ve ASÖ.....	173
Tablo 34. Olumsuz DBÇÖ ve ASÖ.....	174

Grafikler Listesi

Grafik 1. Deney ve Kontrol Grubunun Mesleği.....	139
Grafik 2. Deney ve Kontrol Grubunun Eğitim Durumu.....	139
Grafik 3. Deney/Kontrol Grubunda Kitabı Düzenli/Düzensiz Olarak	
Okuyanların Yüzdesi.....	142
Grafik 4. Deney/Kontrol Grubunda Kitabı Düzenli Olarak	
Okuyanların Okuma Sıklığı Yüzdesi.....	142
Grafik 5. Olumlu ATÖ ile Olumlu DBÇÖ Korelasyon Grafiği.....	172

ÖNSÖZ

İlkokula giderken beni en çok mutlu eden şeylerden biri yaz tatilinin gelişi ile beraber Merzifon'a, dedemin kitapçı dükkânına, gitmekti. Diğeri ise, kardeşim ile birlikte yaz tatilinde okuyacağımız kitapları tespit edip gece gündüz onları okumaktı. Kara Mustafa Paşa Camii ile karşılıklı olan dükkânın önünde, dedemin bütün gün ciddiyetle kitap okumasını hâlâ dün gibi hatırlıyorum. İlkokulda okuduğum ve beni etkileyen kitaplardan biri Peygamberler Tarihi diğeri ise Dinî Hikâyeler kitabı idi. Lisede okuduğum Ali Fuat Başgil'in Gençlerle Baş Başa adlı kitabı hayatıma yön veren diğer önemli kitaptı. Hayatımın sonraki yıllarında da kitaplar benim yoldaşım oldu. Özellikle de öğretmen olarak görev yaptığım İstanbul'da...

Okumanın bende ki olumlu psikolojik etkilerini ilkokuldan beri keşfetsem de, doktora tezimi bibliyoterapi üzerine yapmaya karar vermem 2011'li yıllara dayanmakta idi. 2011 yılında arkadaşım Nezaket'le katıldığım Pozitif Psikoterapi Eğitimleri akademik hayatımın dönüm noktasını oluşturdu. Hikâyeler, fıkralar, atasözleri aracılığı ile insanların sorunları ve çatışmaları ile yüzleşmesini; farklı bakış açıları kazanmasını öğrenmek gerçekten etkileyici idi. Bu sebeple, ülkem insanının maneviyat konusundaki sorunlarına çözüm üretme arayışım tezimin temel problemini oluşturdu. Bu süreçten sonra kültürümüzdeki kıssaları, hikâyeleri, fıkraları, kitapları bibliyoterapi sürecine nasıl katabileceğimi düşündüm ve okumalar yaptım. Kütüphanede araştırma yaparken; masallardan destanlara, kıssalardan şiirlere, tasavvuf edebiyatından ilahiyat bilimlerine kadar bibliyoterapiye kaynaklık edebilecek pek çok eserle karşılaştım. *"Bu kadar malzemenin içinden nasıl kalkacağım?"* diye karamsarlığa düştüğüm zamanlarda *"İnsanların en hayırlısı başkalarına faydalı olandır"* hadisi bana rehberlik etti. Prof. Dr. Mehmet Atalay Hocam'ın *"Dinsel Metin Okuyarak Psikolojik Zorluklarla Başa Çıkmak: Bibliyoterapinin Kapsamını Genişletmek"* adlı makalesi ve *"Kur'an'a Psikoloji ile Bakmak"* kitabı yolumu aydınlatan iki eserd. 2011'de ilk defa umre deneyimi ile kutsal topraklarla buluşmam ve 2012'de yaşadığım umre ve hac deneyimleri peygamber kıssalarını

derinlemesine hissetmeme vesile oldu. Kutsal topraklarda geçirdiğim süreçte, “*Arafat’ta Hz. Âdem ve Hz. Havva’nın buluşması, Kâbe’nin temellerinin atılması, Hz. Hacer’in ‘zem zem’ diyerek suyu biriktirmesi, Hz. İbrahim’in Hz. İsmail’i kurban etme olayı, Hz. İbrahim ve Hz. İsmâil’in Kâbe’yi yükseltirken ettikleri dualar, Hz. Muhammed (s.a.v) ve Hz. Hatice’nin evliliği, ilk inen ayetler, Medine’de Hz. Peygamber ve sahabenin yaşantısı*” ve daha sayamayacağım pek çok anekdot günümüze ışık tutan zengin bir bibliyoterapi hazinesini de içinde barındırmakta idi.

Hac dönüşünde, yurt dışında yapılan bibliyoterapi ile ilgili çalışmaların büyük bir kısmını tercüme etmiştim. Ülkemde bibliyoterapi ile ilgili eğitimleri takip ederken, 2012 yılında İstanbul’da bibliyoterapi eğitimine katıldım. Hazırladığım “*Dezavantajlı Gruplara Sunulan Rehberlik Hizmetlerinin AB Ülkelerinde İncelenmesi*” adlı projenin Ulusal Ajans tarafından desteklenmesi sonucunda, 2013 yılı Eylül ayında on beş günlük İngiltere’de araştırma yapma fırsatı yakaladım. İngiltere’de kütüphaneleri gezdim. Ziyaret ettiğimiz kurumlarda, bibliyoterapi uygulamaları yapılıp yapılmadığını öğrenmeye çalıştım. Plymouth’da Yiyecek Bankası Müdürü’nin çocuklara haftanın belirli günlerinde İncil’deki hikâyeleri okuduğu grup toplantıları farklı ve özgün bir bibliyoterapi uygulaması olarak gördüm.

Kırıkkale İl Müftülüğü’nde görevimi sürdürürken görevli olarak gittiğim “Kadın Konukevi, Çocuk Evleri, Çocuk Yuvası ve Kız Yetiştirme Yurdu, yaşlı ziyaretleri ve camilerde yürüttüğüm vaaz irşat programlarında” hangi temaları ve manevi metinleri seçebileceğim konusunda çalışmalar gerçekleştirdim. Artık zihinsel olarak tezim olgunlaşmıştı.

On iki oturumluk tema odaklı grup toplantıları sonucunda manevi metinlerle yapılandırılmış bibliyoterapi uygulamalarının grup üyelerini üzerinde oldukça etkili olduğunu gözlemledim. Araştırma sonuçları da bunu destekler mahiyette idi.

Araştırmamın benden sonra yapılacak araştırmalara zemin teşkil etmesini arzu ediyorum. Manevi metinlerle yapılandırılmış bibliyoterapinin insanlara faydalı olmasını ve manevi bakım alanında yapılacak uygulamalarda kullanılmasını tüm kalbimle diliyorum.

“Oku, Yaratan Rabbinin adıyla Oku!” diye hitap eden Yaratanıma,
“İnsanların en hayırlısı başkalarına hayırlı olandır” buyuran Sevgili
 Peygamberim’e,

Kitapları sevmeme vesile olan ve Şükranî Kitap Sarayı’ndaki kitapla-
 rından istifâde etmemi sağlayan merhum dedem Nurettin Mete’ye ve
 merhum anneannem Saadet Mete’ye,

Dünyaya gelmeme vesile olan, maddi ve manevi desteklerinin hiçbir
 konuda benden esirgemeyen ve yakın zamanda Hakk’a uğurladığımız
 değerli annem Senay Belen ve ilmi hayatımda bana her zaman destek-
 leyen değerli Babam Muharrem Belen’e,

Yusuf ve Ayesha Belen’e ve Sevgili Halam Gülay Belen’e,

Prof. Dr. Öznur Özdoğan’a, Prof. Dr. Niyazi Akyüz’e, Prof. Dr.
 Mehmet Atalay’a, Prof. Dr. İhsan Çapçioğlu’na Prof. Dr. Eyüp Baş’a,
 Prof. Dr. Müfit Saruhan’a, Prof. Dr. Ali Ayten’e, Doç. Dr. Mualla
 Yıldız’a, Doç. Dr. Sema Eryücel’e, Doç. Dr. Gülüşan Göcen’e, Dr.
 Özlem Güler’e,

Canan Cehri Akyol, Nezaket Eltürk, Dr Öğretim Üyesi Fatma Bayraktar
 Karahan’a, Esma Biçer’e, Zehra Bişkin’e,

Araştırmaya katılan tüm katılımcılara, Bereketli Camii ve Cevizli Dere
 Kur’an Kursu’na ve Kur’an Kursu Öğreticilerine, en içten duygularım-
 la teşekkür ediyorum.

Dr. Öğretim Üyesi Fatıma Zeynep Belen
Kırıkkale/Ekim/2022

KAYNAKLAR

- Aiex, N. K. (1993). **Bibliotherapy**. ERIC Digest. (ERIC Document Reproduction Service No. ED357333).
- Altıntaş, H. (1981). **Marifetname’de Tasavvuf (Tam Metin)**. İstanbul: Cimtay Matbaası.
- Aracı, U. (2007). **Sûfî Hikâyelerinin Kullanıldığı, Bilişsel-Davranışçı Yaklaşım ile Bütünleştirilmiş Biblioterapinin İşlevsel Olmayan Düşünceler ve Kendini Gerçekleştirme Üzerindeki Etkisi**. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Altay, G. (1969). “Bibliyoterapi ve Kütüphaneciler”. **Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni**, C.18, S. 4, s. 241-243.
- Atalay, M. (2011). **Dinsel Metin Okuyarak Psikolojik Zorluklarla Başa Çıkmak: Bibliyoterapinin Kapsamını Genişletmek**. Ekev Akademik Dergisi, S. 48, s. 23-52.
- Atalay, M. (2012). **Kur’an’a Psikoloji İle Bakmak (Hz. Yusuf ve Hz. Musa Kıssaları Örneği)**. İstanbul: İz.
- Aydın, Y. A. (2003). “Bir Okuma Evi Olarak Kahvehaneler”. **Sızıntı Dergisi**, s. 290. <http://www.sizinti.com.tr/konular/ayrinti/bir-okum-evi-olarak-kahvehaneler.html> Erişim Tarihi:16.03.13
- Ayten, A. (2012), **Tanrı’ya Sığınmak (Dini Başa Çıkma Üzerine Psiko-Sosyal Bir Araştırma)**. İstanbul: İz.
- Bayraklı, Bayraktar. (2007). **Yeni Bir Anlayışın Işığında Kuran Tefsiri**, İstanbul: Bayraklı. I- XXI.
- Baysal, J. (1991). **Kitap ve Kütüphane Tarihine Giriş**. İstanbul: Türk Kütüphanecileri Derneği İstanbul Şubesi.
- Belen, F. Z. (2002). **Kur’an-ı Kerim’de Peygamber Duaları**. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi. (Basılmamış Lisans Tezi). Ankara.
- Belen, F. Z. (2014). “İngiltere’de Dezavantajlı Gruplara Sunulan Rehberlik Hizmetleri”. **Dezavantajlı Gruplara Sunulan Rehberlik Hizmetlerinin AB Ülkelerinde İncelenmesi Projesi**, s. 8-9.

- Bibliotherapy. **Fact Sheet** (1982). Urbana, IL: ERIC Clearinghouse on Reading and Communication Skills. [ED 234 338].
- Bice, Hayati. (2009). **Hoca Ahmet Yesevi Divan-ı Hikmet**. (5. Baskı). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Bilgin, A. (2013). **Sa'dî-i Şirazi Bostan**. (6. Baskı). İstanbul: Semerkand.
- Birişik, A. (2002). "Kur'an". **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, C. 26, s. 383-388. I- XLIV.
- Buhârî, Muhammed b. İsmail. (1979). **el- Câmî'ü's-Sahîh**. İstanbul: VIII.
- Bulut, S. (2010a). "Yetişkinlerle Yapılan Psikolojik Danışmada Bibliyoterapi (Okuma Yoluyla Sağaltım) Yönteminin Kullanılması". **Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi**, C. 4, S. 33, s. 46-56.
- Bulut, S. (2010b). "Bibliyoterapi Yönteminin Okullarda Psikolojik Danışmanlar ve Öğretmenler Tarafından Kullanılması". **Elektronik Sosyal Bilimler dergisi**, C. 9, S.34, s.17-31.
- Burns, D. (2013). **İyi Hissetmek**. (Çev. Tuncer, E., Mestçioğlu, Ö., Atak, İ. E., Acar, G.). İstanbul: Psikonet. (İlk Baskı 1980).
- Briggs C. A., Pehrsson, D. E. (2008). "Use of Bibliotherapy in the Treatment of Grief and Loss: A Guide to Current Counseling Practices", **Adultspan Journal**, C. 7, S. 1, s. 32-42
- Can, Ş. (2013). **Mevlana Celaleddin Rumi Mesnevi Hikâyeleri**. (11. Basım). İstanbul: Ötüken
- Canan, İ. (2004). **Hadis Ansiklopedisi Kütüb-i Sitte**, İstanbul: Akçağ Yayınevi.
- Cebeci, S. (2012). **Dini Danışma ve Rehberlik**. (1. Baskı). Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı.
- Cerrahoğlu, (2004). **Tefsir Usûlü** (14. Baskı). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Cook, K. E., Earles-Vollrath, T., & Ganz, J. B. (2006). "Bibliotherapy". *Intervention In School And Clinic*. C. 42, S.2, s.91-100. doi:10.1177/10534512060420020801.
- Cornett, C. E& Cornett, C. F. (1980). "Bibliotherapy : The Right Book At The Right Time", **Bloomington**, Ind: Phi Delta Kappa Educational Foundation.
- Cirit, H. (2012). "Vaaz", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, C. 42, s. 404-407, I- XLIV.
- Çetin, A., (2008). **Hitabet ve İrşat Din Hizmetlerinde İletişim ve Güzel Konuşma**, (Genişletilmiş 2. Baskı). Bursa: Emin.

- Çetiner, B. (2004). “Mesel”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, C. 29, s. 299-301. I- XLIV.
- Darimi, (1981). **Es-Sünen**. İstanbul: Çağrı.
- Diclehan Ş. (1980). **Çeşitli Yönleriyle Erzurumlu İbrahim Hakkı**. İstanbul: Er-Tu.
- Dilaver, F. (2013). **Gel Dosta Gidelim Yunus Emre Hayatı Divanı ve Risaletü’n-Nushiye**. İstanbul: Destek.
- Dumlu, Ö. (2009). “Suhuf”. **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, C. 37, s. 477-478. I- XLIV.
- Durmuş, İ. (2004). “Mesel”. **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, C. 29, s. 293-297. I- XLIV.
- Ebû Dâvud. (1981). **Es-Sünen**. İstanbul: Çağrı. I-V
- Edebiyat ve Söz Sanatı Terimleri Sözlüğü. (1948). Ankara: Türk Dil Kurumu
- Elmalı, H. (2011). “Tasvir”. **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, C. 40, s. 135-136. I- XLIV.
- Emerick, L. L. (1966). “Bibliotherapy For Stutterers: Four Case Histories”. **Quarterly Journal of Speech**, C. 52, S. 1, s. 74-79.
DOI:10.1080/00335636609382761
- Emiroğlu, K., Aydın, S. (2009). **Antropoloji Sözlüğü**, (2. Basım). Ankara: Bilim ve Sanat.
- Eryücel, S. (2013). **Yaşam Olayları Ve Dini Başa Çıkma**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara.
- Eskin M., Harlak, H., Demirkıran F., Dereboy Ç. (2013). “Algılanan Stres Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması: Güvenirlilik ve Geçerlik Analizi”. **New/Yeni Symposium Journal**. C. 51, S. 3, s. 132-140.
- Fazlu’r-Rahman (2000). **Ana Konularıyla Kur’an**, Ankara: Ankara Okulu
- Febbraro, A. R. G. (2005). “An Investigation Into the Effectiveness of Bibliotherapy and Minimal Contact Interventions in the Treatment of Panic Attacks”, **Journal Of Clinical Psychology**, C. 61, S. 6, s. 763–779. Published online in Wiley InterScience (www.interscience.wiley.com). DOI: 10.1002/jclp.20097.
- Forgan, J. W. (2002). “Using Bibliotherapy to Teach Problem Solving”, **Intervention In School And Clinic**, C. 38, S. 2, s. 75–82.
- Frager, R. (2009). **Benötesi Psikoloji ve Manevi Rehberlik Üzerine Paylaşımlar**. (Çev. Çolakoğlu, Ö.). İstanbul:Kaknüs
- Frankl, V. (2012). **İnsanın Anlam Arayışı**. (6. Baskı). (Çev: Budak, S.). İstanbul: Okuyan Us.

- Gavigan K. W. & Kurtts S. (2011). "Using Children's and Young Adult Literature in Teaching Acceptance and Understanding of Individual Differences", **The Delta Kappa Gamma Bulletin**, C.77, S. 2, s. 11-16. <http://www.dkg.org/>
- Gladding, S. T., Gladding, C. (1991). "The Abcs Of Bibliotherapy For School Counselors". **School Counselor**, C. 39, S.1, s. 7-13.
- Gladding, S. T. (2013). **Psikolojik Danışma Kapsamlı Bir Meslek**. (Çev. Ed. Voltan Acar, N.). Ankara: Nobel. (6. Basımdan çevrilmiştir).
- Grier, L., Nauman, A. (2006). "Bibliotherapy: Coping with Loss" **Louisiana Libraries**, C. 69, S. 2, s.12-20.
- Güler Ö. (2007a). "Tanrı Algısı Ölçeği (TA): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması". **Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, C. 48, S.1, s.123-133.
- Güler Ö. (2007b). **Tanrıya Yönelik Atıflar, Benlik Algısı ve Günahkârlık Duygusu**. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- Güler Ö. (2011). **Yaşamı Sürdürmede Dini İncanın Rolü**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara.
- Güzel, A., Torun, A. (2010). **Türk Halk Edebiyatı El Kitabı**. Ankara: Akçağ.
- Hadislerle İslam. (2013). Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı. I-VII.
- Hagen, L. R. (1974). "Group Therapy Versus Bibliotherapy in Weight Reduction", **Behavior Therapy**, 5, s. 222-234.
- İbn Mâce. (1981). **Es-Sünen**. İstanbul: Çağrı. I-II
- İsfehani, R. (2008). **Kur'an Kavramları Sözlüğü**. (Çev: Türker, Y.). İstanbul: Pınar.
- İsfehani, R. (2012). **Kur'an Kavramları Sözlüğü**. (Çev: Türker, Y.). İstanbul: Pınar.
- http://akademik.semazen.net/author_article_print.php?id=1392 Erişim Tarihi: 20.03.2014.
- http://akademik.semazen.net/author_article_print.php?id=944 Erişim Tarihi: 03.04.2014.
- <http://dinibil.com/Default.asp?L=TR&mid=2482> Erişim Tarihi 01.04.2014.
- <http://www2.diyamet.gov.tr/DinHizmetleriGenelMudurlugu/Sayfalar/Tanitim.aspx> Erişim Tarihi 23.05.2014
- <http://www2.diyamet.gov.tr/DinHizmetleriGenelMudurlugu/Sayfalar/Gorevler.aspx> Erişim Tarihi 23.05.2014

- <http://www2.diyaret.gov.tr/DinHizmetleriGenelMudurlugu/Sayfalar/Isbirli-giProtokolleri.aspx> Erişim Tarihi 23.05.2014
- <http://www2.diyaret.gov.tr/EgitimHizmetleriGenelMudurlugu/Sayfalar/KuranKursuHizmetler.aspx> Erişim Tarihi 23.05.2014
- <http://kuran.diyaret.gov.tr/meal.html> Erişim Tarihi: 03.03.2014.
- <http://www.fikrabul.com/fikrabul/no/3200/insallah-benim-hatun.htm> Erişim Tarihi 02.05.2014.
- <http://www.fikrabul.com/fikrabul/no/203/elalemin-agzi-torba-degilki-buze-sin.htm> Erişim Tarihi 02.05.2014
- <http://www.fikrabul.com/fikrabul/no/3230/sana-ne.htm> Erişim Tarihi 02.05.2014.
- <http://www.herturlu.org/algida-seccilik/> Erişim Tarihi: 24.03.2014.
- http://www.islamdahayat.com/kitap/mesnevi.html#_Toc144814116 Erişim Tarihi 28.02.2014.
- http://orgm.meb.gov.tr/alt_sayfalar/form_standar/sinif_rehber_prog/O_R_Y_P_E_O.pdf Erişim Tarihi 30.04.2014
- <http://www.manevibakim.com/guncel/24052012.asp> Erişim Tarihi 20.05.2014
- <http://www.divinity.ankara.edu.tr/?event=ilahiyat-fakultesi-akademisyenlerinin-dezavantajli-gruplarla-ilgili-calismasi> Erişim Tarihi 01.02.2014
- http://psikoloji-psikiyatri.com/bilissel_carpitmalar.html Erişim Tarihi 27.05.2014.
- <http://www.positum.biz/#> Erişim Tarihi 18.05.14
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bilimsanat&arama=kelime&gu id=TDK.GTS.53692153ef2503.52475122 Erişim Tarihi 06.05.2014.
- <http://www.youtube.com/watch?v=a5FyQhXQua4> Erişim tarihi 25.02.2014.
- http://www.youtube.com/watch?v=D_dfFsNtuXg Erişim tarihi 02.04.2014.
- <http://www.youtube.com/watch?v=p1BC6PSVDI0> Erişim tarihi 02.04.2014.
- <http://www.youtube.com/watch?v=4OC0Dshy1Is> Erişim tarihi 02.04.2014.
- http://www.youtube.com/watch?v=gfOQEr_YfFA Erişim tarihi 03.03.2014
- <http://www2.zargan.com/tr/page/search?Text=literature> 03.05. 2014.
- Jones, Jami L. (2006). "A Closer Look at Bibliotherapy." **Young Adult Library Services**, C. 5, S. 1, s. 24-27.
- Kalyoncu H., Ovak F. (2008). **İkra Okuma Psikolojisi**, (4. Baskı). İstanbul: Nesil
- Karaca, S. (2012). **Masal Hikâye ve Fıkralarla Terapi**, İstanbul: Damla.

- Karaköse, Ş., Karaköse, R. (2011). **Mevlana Ruhsal Terapiler**. İstanbul: Yediveren.
- Kasapoğlu, A. (2004). “Kur’an’da Kıssa Terapisi Hz. Peygamberin Kıssalar-dan Terapi Amaçlı Yardım Alması”. **Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, C. 8, S.2, s. 69-80.
- Kılıç, E. (2010). **Kur’an Okumanın Ergenlik Dönemi Bireyleri Üzerindeki Etkileri (Sakarya Ve İzmit Kur’an Kursları Örneği)**. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya.
- Kılavuz, M. A. (2006). “Akaid”. **İlmihal I İman ve İbadetler**. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı. s. 68-140. I-II.
- Kıraç, F. (2012). **Eşcinsellikle İlgili Dini-Psikolojik Algılar ve Maneviyat (Erkek Eşcinsel Örneklem)**. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara.
- Köse, A., Ayten A. (2012). **Din Psikolojisi**. İstanbul: Timaş.
- Kula, N. (2007). “Mesnevideki Bedensel Engelli Birey Örneklerinin Yer Aldığı Hikâyelerin Engellilerin Sorunlarıyla Baş etmesindeki Rolü”. **Türk İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi Mevlana Özel Sayısı**, S. 3, s. 171- 191.
- Kur’an-ı Kerim ve Meali. (2010). (11. Baskı). Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı.
- Karahan, A. (1991). “Âşık Edebiyatı”, **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, C. 3, s. 551, I- XLIV.
- Karaismailoğlu, A. (2002). “Kelile ve Dimne”. **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, C. 25, s. 210-212, I- XLIV.
- Karaman, H., Çağrı, M., Dönmez, İ. K., Gümüş, S. **Kur’an Yolu Türkçe Meal ve Tefsir**. Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2007, I-V.
- Kandemir, Y. (1997). “Hadis”, C. 15, s. 27-64. I- XLIV.
- Kırlangıç, H. (2013). **Sadi Şirazi Gülistan**. (2. Basım). İstanbul: Kapı.
- Kuzgun, Y. (2011). **Rehberlik ve Psikolojik Danışma**. Ankara: Nobel.
- McKenna G., Hevey D., Martin E. (2010). “Patients’ and Providers’ Perspectives on Bibliotherapy in Primary Care”, **Clinical Psychology and Psychotherapy**, C. 17, S. 6, s. 497–509. Published online 8 February 2010 in Wiley Online Library (wileyonlinelibrary.com). DOI: 10.1002/cpp.679.
- McCulliss D. (2012). “Bibliotherapy: Historical And Research Perspectives”, **Journal of Poetry Therapy**, C. 25, S. 1, s. 23-38.

- McMillen, P. S., Pehrsson D. E. (2004). “Bibliotherapy For Hospital Patients”, **Journal of Hospital Librarianship**, C. 4, S.1, s.73-81.
- Murdock, N. L. (2013). “Akılcı Duygusal Davranış Terapisi”. (Çev: Arı R., Akkoyun F.). **Psikolojik Danışma ve Psikoterapi Kuramları**, (2. Basımdan Çeviri). Ankara: Nobel. s.273-313
- Murdock, N. L. (2013). “Bilişsel Terapi”. (Çev: Akbağ, M.). **Psikolojik Danışma ve Psikoterapi Kuramları**, (2. Basımdan Çeviri). Ankara: Nobel. s.314-351.
- Muroff, J., Steketee, G., Bratnotis, C., Ross, A. “Group Cognitive And Behavioral Therapy And Bibliotherapy For Hoarding: A Pilot Trial”, **Depression And Anxiety**, C. 29, S. 7, s. 597-604. Doi: 10.1002/da.21923.
- Mutçalı, S. (1995). **Arapça Türkçe Sözlük**. İstanbul: Dağarcık.
- Müslim. (1992). **Sahih-i Müslim**. İstanbul: Çağrı Yayınları.
- Naylor, V. E. vd. (2010). “Bibliotherapy as a Treatment for Depression in Primary Care”, *Journal of Clinical Psychology in Medical Settings*, C. 17, S. 3, s. 258-271. DOI 10.1007/s10880-010-9207-2
- Kaya, M. (2006). **Kindi Felsefi Risaleler**. (2. Basım). İstanbul: Klasik.
- Kilfedder, C. vd., (2010). “A Randomized Trial Of Face-To-Face Counselling Versus Telephone Counselling Versus Bibliotherapy For Occupational Stress”, **Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice** C. 83, S. 3, s. 223–242. The British Psychological Society, www.bpsjournals.co.uk DOI:10.1348/147608309X476348.
- Mevlana, C. R. (1945). **Mesnevi**. (Trc. Feyzullah Sacid Ülkü), İstanbul, I.
- Mevlana, C. R. (1964). **Rubailer**, (Trc. Abdülbaki Gölpınarlı), İstanbul.
- Mevlana, C. R. (1971). **Mesnevi**. (2. Baskı). (Terceme ve Şerheden: Tahir’ul-Mevlevi). Konya: Selam. I-XIV.
- Mevlana, C. R. (2008) **Mesnevi**, (Çev: Kara İsmailoğlu, A.). Ankara: Akçağ.
- Mevlana, C. R. (2009). **Fihî Ma Fih**, (Tercüme Ahmed Avni Konuk), İstanbul: İz.
- Mevlana, C. R. (2012). **Mevlana Mesnevi-i Şerif Tam Metin**. (Sadeleştiren: Çelebi, A.). İstanbul: Timaş.
- Nesai, (1981). **Es-Sünen**. İstanbul: Çağrı. I-VIII.
- Olgunlu, A. C. (2010). **Anadolunun Düşünce Mimarları**, (2. Baskı). İstanbul: Karakutu.
- Ouzts, D. T. (1991). “The Emergence of Bibliotherapy as a Discipline”, **Reading Horizons**, 31(3), 199-206. [EJ 421 220]

- Öncü, H. (2012). “Bibliyoterapi Yönteminin Okullarda Psikolojik Danışma ve Rehberlik Amacıyla Kullanılması”. **TSA Dergisi**, Yıl. 16, S.1, s.147-170.
- Öner, U. (1987). “Bibliyoterapi”. **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, C. 20, S.1, s. 143-149. DOI: 10.1501/Egi-fak_0000001053.
- Öner, U., Yeşilyaprak, B. (2006). “Bibliyoterapi: Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programlarında Çocuk Edebiyatından Yararlanma”, **II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu Bildiriler Kitabı (Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi)**, Yayın No: 203, s. 559–565.
- Öner, U. (2007). “Bibliyoterapi”, **Çankaya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi**, S. 7, s. 133-149.
- Özdemir, E. (2014). **Bibliyoterapi Tekniği İle Sorun Çözme: Çözüm Var Sorun Yok**. (1. Baskı), İstanbul: Akis.
- Özdengül, F. (2010a). **Rumi ve Aşkın Terapi I**. (2.Baskı). Konya: Bahçivanlar Basım.
- Özdengül, F. (2010a). **Rumi ve Aşkın Terapi II**, (2.Baskı). Konya: Bahçivanlar Basım.
- Özdoğan, Ö. (2010). **İsimsiz Hayatlar Manevi ve Psikolojik Yaklaşımla Arınma ve Öze Dönüş**, (4. Baskı). Ankara: Özdenöze.
- Özdoğan Ö. (2012). “Palyatif Bakımda Manevi Yaklaşım”. I. Ulusal Din Psikolojisi ve Manevi Bakım Çalıştayı Çalıştay Tebliğ Kitabı. s. 40-49
- Pardini, J., Scogin, F., Shriver, J., Domino, M., Wilson, D., & LaRocca, M. (2013, July 8). Efficacy and Process of Cognitive Bibliotherapy for the Treatment of Depression in Jail and Prison Inmates. **Psychological Services**. Advance online publication. doi: 10.1037/a0033378.
- Peseschkian Nossrat, Doğu Hikayeleriyle PsikoTerapi, 1. Baskı, Beyaz-Yay. 1997.
- Peseschkian, N. (2002). **Günlük Yaşamın Psikoterapisi**. (Çev: Toksöz, K.) İstanbul: Beyaz.
- Pesceckian, N. (2008). **Doğu Hikâyeleriyle Psikoterapi**. (3. Basım). (Çev: Fıfıloğlu, H.) İstanbul: Beyaz.
- Pesceckian, N. (2008). **Eğer Hiç Sahip Olmadığın Bir Şeye Sahip Olmak İstiyorsan, O Zaman Hiç Yapmadığın Bir Şey Yap**. (Çev: Köseoğlu, S.). İstanbul: Beyaz.

- Rapee, R. M., Abbott, M. J.& Lyneham, H. J. (2006). “Bibliotherapy for Children With Anxiety Disorders Using Written Materials for Parents: A Randomized Controlled Trial”, **Journal of Consulting and Clinical Psychology**, C. 74, S. 3, s. 436–444. DOI: 10.1037/0022-006X.74.3.436.
- Riyazü’s-Salihin, (Çev:Prof. Dr. Raşit Küçük/ Prof. Dr. İsmail Lütfi Çakan/ Prof. Dr. M. Yaşar Kandemir), İstanbul: Erkam, I-VIII.
- Sakaoğlu, S. (1997). “Halk Edebiyatı”. **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, C. 15, s. 347, I- XLIV.
- Shechtman, Z. (2009). **Treating Child and Adolescent Aggression Through Bibliotherapy**. The Springer Series on Human Exceptionality. DOI:10.1007/978-0-387-09745-9_2.
- Şengül, İ. (2002). “Kıssa”. **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, C. 25, s. 498-501, I- XLIV.
- Tirmizi, Muhammed b. İsa, **Sünenu’t-Tirmizî**, 1976.
- Tarhan, N. (2010). **Var mı Beni Anlamak İsteyen**, İstanbul, Timaş Yayınları,
- Tarhan, N. (2012). **Mesnevi Terapi**. (2. Baskı). İstanbul:Timaş.
- Tarhan, N. (2013). **Yunus Terapi**. (2.Baskı). İstanbul:Timaş.
- Tussing, H. L., Deborah M.S.W., Valantine. (2001). “Helping Adolescent Come with the Mental Illness of a Parent Through Bibliotherapy”, **Child and Adolescent Social Work Journal**, C. 18, S. 6.
- Uçar, Ö. (1996), **“Orta Öğretim Rehberlik Hizmetlerinde Edebiyat Eserlerinden Yararlanma”**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Uludağ, S. (1992). “Basiret”. **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, C. 5, s. 103, I- XLIV.
- Uzun, M. (2007). “Nesir (Türk Edebiyatı)” **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, C. 33, s. 9-11. I- XLIV.
- Van Lankveld, J. (1998). “Bibliotherapy In The Treatment Of Sexual Dysfunctions: A Meta-Analysis.” **Journal of Consulting and Clinical Psychology**. C. 66, S. 4, s. 702-708. Vol 66(4), Aug 1998, 702-708.
- Yalsızuçanlar, S. (2013a). **Şirazlı Sadi Bostan**. İstanbul: Antik Dünya Klasikleri.
- Yalsızuçanlar, S. (2013b). **Şirazlı Sadi Gülistan**. İstanbul: Antik Dünya Klasikleri.
- Yazır, E. M. H. (1992). **Hak Dini Kur’an Dili**, İstanbul: Azim Dağıtım. I- X.
- Yeni Türk Ansiklopedisi. (1985). İstanbul: Ötügen Neşriyat. I-XII.

- Yeşilyaprak, B. (2009). “Bibliyoterapi: Okuma İle Sağaltım”, **Eğitim Sen Ankara Şubeleri Türkiye Yazarlar Sendikası Ankara Temsilciliği Çocuk ve Okuma Kültürü Sempozyumu**, s. 122-132.
- Yıldırım, C. (1986). **İlmin Işığında Asrın Kur’ân Tefsiri**, İstanbul: Anadolu. I- XIV.
- Yılmaz, E. B. (2002). **Bibliyoterapinin, Aileleriyle Çatışma İçinde Olan Gençlerin Çatışma Düzeylerine Etkisi**. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yılmaz, M. (2014) “Bilgi İle İyileşme: Bibliyoterapi”, **Türk Kütüphaneciliği**, C. 28, S. 2, s.169-181.
- Yücel, A. (2011). **Hadis Usûlü**. (3. Baskı). İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi.
- Yüksel, A. Ş. (2011). **Psikoterapötik Bir Teknik Olarak Hikâye ile Tedavi: Mevlânâ’nın Mesnevî’si Örneği**. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul.

